

τία, καὶ πιθανὸν οὐδέποτε θὰ γνωσθῇ.

Δὲν ἠδυνήθη ὁ φιλάργυρος νὰ ταφῇ ἐν τῇ γῇ ὡς ἂν καὶ αὕτη τὸν ἀπέθαλε. Τὸ χρηματοφυλάκιόν του ἐλάη καὶ τὰ νομίσματα ἐγινεύθησαν. Μετὰ παρέλευσιν τινος χρόνου εὗρέθη ποσὸν τι χρημάτων τεθαμμένων ὑπὸ τὰ ἐρείπια ἐντὸς μολυβδίνου κιβωτίου ἐν κεκαπνισμένῃ λιθίνῃ λαγήνῳ. Οἱ δὲ κληρονόμοι τῶν ἐρείπιων ἐκείνων, ὡς βραδεῖν ἐπανόρθωσιν τῶν ὠμοτήτων αὐτοῦ, δι' αὐτῶν ἐπροίκισαν τὴν ἀπαρηγόρητον ὀρφανὴν Λαυρέτταν, τὴν θυγατέρα τῆς πτωχῆς ραπτρίας Μαρίας.

Τώρα, ἀναγνώστὰ μου, ἰδοὺ ἡμεῖς εἰς τὸ τέρμα. Ἐκ μελαγχολικᾶς σοὶ προὔξενησα ἐντυπώσεις, πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ διήγημα τοῦτο ἐν καίρῳ νυκτὸς ἀγέγνωσας, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ σοὶ διέφυγε τὸ καλλίτερον αὐτοῦ μέρος, δι' οὗ σοὶ ὑπέδειξα ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζηται τις περὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅτι ἀκόμη λείπει ἡ τῶν ἀνθρώπων.

(ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ.)

Γ. Κ. ΣΦΗΚΑΣ.

EN NEON ENISTOTAIION

TOY

ΦΩΣΚΟΛΟΥ

Lettere inedite di Ugo Foscolo tratte dagli autografi con note e documenti. Torino, presso T. Vaccarino editore 1875.

Καὶ πάλιν νέον φόρον σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης ἀποτίει ἡ Ἰταλία πρὸς τὴν μεγαλουργὸν ἐκείνην ἐπαρχίαν της, ἣν τὸ τυχαῖον μὲν τῆς φύσεως ἔταξεν ἐπὶ κεφαλῇ τῆς ὅλης χερσονήσου ὡς φυσικόν

αὐτῆς φρουρὸν καὶ ἡγήτορα, ἣ δὲ μεγαλοφυΐα τοῦ Καβόττο ἀνέδειξεν ἐστὶν καὶ πυρῆνα τῆς ἐθνικῆς τῶν Ἰταλῶν ἀναπλάσεως. Διακεκριμένος Πεδεμόντιος ὁ πολυμαθὴς καθηγητὴς I. Περόσινος, διευθυντὴς τοῦ σπουδαίου ἐν Τουρίνῳ ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ «il Barcetta», πρὸ πολλοῦ ἀσχολούμενος περὶ τὴν εὕρεσιν ἀνεκδότων τοῦ Φωσκόλου χειρογράφων, ἠδυνήθη, κατόπιν πλείστων φροντίδων καὶ κόπων, νὰ συλλέξῃ καὶ δημοσιεύσῃ 183 ἐπιστολάς, ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἡμῶν συμπολίτου πρὸς τὴν οἰκονόμειαν αὐτοῦ ἀπευθυνομένης, πλείστας ἄλλας τοῦ ἰδίου Φωσκόλου πρὸς ξένους, ἐτέρους δὲ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀδελφῆς γραφείσας.

Μὴ τις νομίτῃ ὅμως ὅτι ὁ κ. Περόσινος, ὁ μετὰ τοσούτου ζήλου καὶ προθυμίας διασώζων ἀπὸ τῆς λήθης πᾶν νοητικὸν τοῦ Φωσκόλου λείψανον, πληροὶ ἔφεςιν ἀνῆκουσαν εἰς αὐτὸν μόνον, καὶ ἀπορρέουσιν ἐξ ἰδιαίτερου πρὸς τὸν Ζακύνθιον ποιητὴν σεβασμοῦ καὶ ὑποτίφσεως. Ὁ κ. Περόσινος ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ διερμηνεύει τὴν πρὸς τὸν Φωσκόλον λατρείαν σύμπαντος τοῦ ἰταλικοῦ ἔθνους, τοῦ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ὁρμεμφύτως πως συναίσθανομένου ὅτι ὁ Φωσκόλος ὑπὲρ πάντα ἄλλον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1859 ἐπεληθούσαν ἐν Ἰταλίᾳ αἰσιωτάτην μεταβολήν. Ἡ ἰδιάζουσα αὕτη τοῦ ἰταλικοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Φωσκόλον ἀφοσίωσις ἐξεδηλώθη ἐναργέστατα κατὰ τὸ 1872, ὅτε ἡ ἰταλικὴ κυβέρνησις ἐζητήσατο τὰ ὁστά αὐτοῦ παρὰ τῆς Ἀγγλίας, ταῦτα δὲ εἰς Ἰταλίαν χομισθέντα ἐτάφισαν μετὰ τῆς μεγάλης ἐκείνης πομπῆς, ἣν τοσοῦτον γραφικῶς ἡ περιώνυμος Δωρὰ Ἰστρίας ἐξεκόντισεν, ἐν Santa Croce, ἐν τῷ Πανθέῳ ἐκείνῳ τῆς ἰταλικῆς μεγαλοφυΐας, ἐν τῷ ἀθανάτῳ ἐκείνῳ πολυανδρίῳ τῷ συνοφίζοντι ἐντὸς τῶν τοίχων αὐτοῦ δολόκληρον ἱστορίαν ἀγώνων καὶ θριάμβων, στεναγμῶν καὶ δόξης.

Κάλλιστα ἐννοούμεν τὸ αἶσθημα, ὅ-
περ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χερ-
σονήτου ἄγει τοὺς Ἰταλοὺς ὅπως τὴν
μὲν κόριν τῶν ἐκτὸς τῆς πατρίδος θα-
νόντων μεγάλων συμπατριωτῶν των θά-
πτωσιν εὐσεβῶς ὑπὸ τὸ πάτριον ἔδα-
φος, τὰς δὲ ἑκατονταετηρίδας τῆς γεννή-
σεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἐνδοξοτέρων
νεκρῶν ἀνάγῃσιν εἰς τὴν περιωπὴν ἐ-
θικῶν πανηγύρεων, συρρέοντες ἀθρόοι
εἰς τοὺς μεγάλους ἐκείνους τάφους, ἐξ
ᾧ ἐν στιγμαῖς ἐθνικῆς ἀπογνώσεως
ἤντηλσαν τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα,
ἐπὶ τῆς πλακὸς τῶν ὀπίων ἠρόνησαν
τὸ ξίφος τοῦ ἀγῶνος. Ἐν τῷ ἐθνου-
σιασμῷ, ἐν τῇ βακχεῖᾳ τῆς ἀνακτιθεί-
σης ἐλευθερίας, θέλουσιν ἴσως νὰ ποι-
ήσωσι καὶ τοὺς ἀθανάτους ἐκείνους νε-
κροὺς κοινωνοὺς τῆς εὐδαιμονίας των, καὶ
ν' ἀναζωογονήσωσι διὰ τοῦ ἀέρος ὃν
ἡ πνοὴ τοῦ ξένου πλέον δὲν μολύνει, τ' ἄ-
ψυχα ἐκεῖνα λείψανα, ἅπερ ζῶντα δὲν ὑ-
τύχησαν τὴν χειραφεσίαν τῆς πατρίδος νὰ
πανηγυρίσωσιν. Ἀλλ' ἴσως καὶ ἕτερον αἶ-
σθημα, εὐχὴ ἐσκεμμένον, ἀλλ' ὅμως ἔμφυτον,
ἐπιτάσσει εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὰς ἀνα-
κομιδὰς, τὰς ἀνορύξεις, τὰς πανηγύρεις
ταύτας· τοῦτο δ' ἔστιν ἡ πεποίθησις
ὅτι οἱ τάφοι ἐκείνοι εἰσὶ τ' ἀσφαλές-
τερα παλλάδια τῆς πρὸ ὀλίγου τε-
λεσθείσης παλιγγενεσίας, οἱ στενότεροι
κρίκοι οἱ συνέχοντες τὰ πρότερον ἐ-
σπαρμένα μέλη τῆς μεγάλης ἰταλικῆς
οἰκογενείας. Ἴσως ὁ λαὸς ἐν τῇ λα-
τρείᾳ αὐτοῦ νομίζει, ὅτι ἂν οἱ ἐχθροὶ
εἰσῆλκυνον πάλιν εἰς τὴν ἐλευθέραν χώ-
ραν του, καὶ οἱ ζῶντες ἡττημένοι ὑπε-
γώρουν, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι νεκροὶ θὰ
ἠδύναντο διὰ τῶν τάφων των, παντὸς
προφυγίου ἰσχυροτέρων, ν' ἀναχατίσω-
σι τὰ βήματα τοῦ νικητοῦ, καὶ τὴν
φυγὴν αὐτῷ νὰ ἐπιτάξωσιν.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ μετ' ἰδιαζούσης στορ-
γῆς παρακολουθήσασα τὰ βήματα τῆς
ἀδελφῆς αὐτῆς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐ-
λευθερίας καὶ ἀποκαταστάσεώς της, δύνα-
ται κάλλιον παντὸς ἄλλου ἔθνους νὰ ἐννο-

ήσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὸ αἶσθημα, ὅφ' οὐ
ἐμφορῶνται οἱ ἰταλοὶ πατριῶται. Οὐχ
ἥττον ἢ Ἑλλάς ἢ μετὰ τσαυτῆς ζέ-
σεως τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς ἀγαπῶσα, τῇ
φθονεῖ τι, ὅπερ δύναται δικαιοπρατικῶς
νὰ αἰτήσῃ— τῇ φθονεῖ ἐν κειμήλιον ἀ-
νώτερον τοῦ στέμματος τῆς Μόντης, βα-
ρυτιμώτερον ὅλων τῶν ἀδελφάντων τοῦ
Κυριναλίου— ἓνα τάφον. Ὁ τάφος οὗτος
ἔστιν ὁ τοῦ Φωσκόλου ἐν ἑλληνικῇ γῇ
γεννηθέντος, καὶ εἰς ἑλληνικὴν γῆν
τὰ ὅσα αὐτοῦ κληροδοτήσαντος, ὡς κα-
τὰ τὸ 1872 ἀπέδειξαν ἐν εὐγλωττοῖς
καὶ σπουδασιόταταις διατριβαῖς ἰταλιστὶ
καὶ ἑλληνιστὶ πολυμαθεῖς ἡμῶν συμπολίται.

Ἄς παρηγορηθῇμεν ὅμως ὑπάρχει τι
τοῦ Φωσκόλου, τὸ ὁποῖον ἢ Ἰταλία
δὲν δύναται ν' ἀφαιρέσῃ ἢ ν' ἀμφισβη-
τήσῃ· τοῦτο δ' ἔστιν ὁ πρῶτος πόθος
τῆς καρδίας του, ἥτις ἐνταῦθα ἔ-
μαθε νὰ πάλῃ καὶ νὰ ἐκίρτῃ ἐπὶ τῇ
θεᾷ τῆς δημιουργίας, ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ
Ὁραίου—τὸ πρῶτον ἔξαγμα τῆς δι-
ανοίας του, ἥτις ἐνταῦθα ἤρξατο ἀνα-
πτέρουμένη καὶ μετεωρίζομένη εἰς τὰς
ιδεώδεις χώρας τῆς τέχνης— τέλος τὸ
φίλημα, ὁ στεναγμὸς, τὸ δάκρυ, τὰ μό-
να ταῦτα δῶρα, ἅπερ ὁ πλανώμενος ποι-
ητὴς ἀπέστειλε πρὸς τὴν γενέτειραν αὐ-
τοῦ γῆν, κεκρυμμένα εἰς τοὺς στίχους
του, ὡς ἐν τῇ κογχύλῃ κρύπτεται ὁ
μαργαρίτης. Ἐν Santa Croce λοιπὸν
κοιμάται τὸ σῆνος αὐτοῦ, πλησίον τῶν
ἀνδρῶν ἐκείνων, μεθ' ὧν ἔσχε κοινὰς
τὰς δυστυχίας καὶ τὴν δόξαν· ἀλλὰ
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ περιίπτται πάντοτε
περὶ ἡμᾶς, ἐναρμονίζον τὸν ζέφυρόν μας,
φαιδρύνον τὸν αἰθέρα μας, καὶ ὡς αὐτὸς
οὗτος ἔγραψε περὶ τῆς αὐτοκτονίου ποι-
ητίας, ἐπιχέον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων ἀκτῶν
τὴν ρεμβώδη μελωδίαν θρηνηλογούσης
λύρας.

I

Ἀνὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸν
Φώσκολον ὡς ποιητὴν, ὡς στρατιώτην,

ὡς πολίτην. Ἐτεροι πολλῶ ἱκανώτεροι ἡμῶν ἐπρυγατεύθησαν τὰ θέματα ταῦτα, καὶ οἱ βουλόμενοι δύνανται εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν νὰ προσηρξώσι. Δὲν προτιθέμεθα ν' ἀπεικονίσωμεν τὸν μέραν ἡμῶν συμπολίτην περιβεβλημένον τὴν ἀλουργίδα τῆς ἐμπνεύσεως, ὅτε μὲν γονυπετοῦντα ἐνώπιον τῶν ἀθανάτων τοῦ Κανόβα θαυματουργημάτων, καὶ παθόντα τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀλύμπου, τοῦ ἔαρος ἐκείνου τῆς φύσεως, ὡς τὸν ἀπεκάλετον ὁ Σχίλλερς, τοῦ παρδείσου ἐκείνου τῆς καρδίας, οὐ τὰς πύλας δὲν ἐρύλαττεν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὸ ἀδυσώπητον Χερουβίμ τῆς Γραφῆς, ἀλλ' ἦνοιγε πολλάκις εἰς τοὺς θνητοὺς ὁ γελῶν τοῦ Ἑθνισμοῦ Ἐρως, — ὅτε δὲ καθήμενον ἐπὶ ἐπιταμβίου πλακὸς σκιαζομένης ὑπὸ πολυφύλλου ἱτέας ἡ κυπαρίσσου, ἐρωτῶντα ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐντολέως τούτου τῆς μεγαλοφυΐας, τὴν ὑπὸ τὴν πλάκα ἐκείνην καθεύδουσαν τέφραν καὶ χαλκεύοντα διὰ τῶν στίγων του, ὡς διὰ τοσούτων χρυσηλάτων κρίων, τὴν μυστηριώδη ἐκείνην ἄλυσιν τὴν συνέχουσαν τὸν ἐπὶ τοῦ τάφου λαλοῦντα καὶ κλαίοντα μετὰ τοῦ ἐν τῷ τάφῳ σιωπῶντος καὶ ἡρεμούντος. Δὲν προτιθέμεθα ν' ἀπινδαλματίζωμεν τὸν συγγραφέα τοῦ Ὅρτις ἐγκαταλείποντα τὸν κάλαμον καὶ τὰς ἰδεώδεις ἐκστάσεις τοῦ ἀπαθανατίζοντος στίχου, ὅπως δράξῃ τὸ ξίφος καὶ ἀντιμετωπίσῃ τὴν εἰδεχθῆ πραγματικότητα τῆς φρονεούσης σφαίρας. Οὐχί· ἐν πολλῶ ταπεινοτέρῳ, ἀλλὰ καὶ πολλῶ διδακτικωτέρῳ στάσει καὶ περιβολῇ σκοποῦμεν τὸν ζακύνθιον ποιητὴν νὰ σκιαγραφῇσωμεν ἀντὶ δὲ νὰ εἰσαγάγωμεν τὸν ἀναγνώστην ἡμῶν εἰς τὸ τέμενος τῆς ὑστεροφημίας, ὅπου σκηπτύχος καὶ μεγαλοπρεπὴς ἐγείρεται ὁ ἀνδριάς αὐτοῦ, προσκαλοῦμεν αὐτὸν νὰ μᾶς παρακολουθήσῃ εἰς τὸν ἀπείριστον κοιτῶνα, ἐνώπιον τῆς θύρας τοῦ ὁποίου παύει ἡ ἀποθέωσις τοῦ πνεύματος καὶ ἀρχεται ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ αἰσθηματος — ὅπου ὁ ἡμίθεος, ὁ κρύπτων τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ νέφη, κάθηται ἐπὶ

ἀνθρωπίνου σκίμποδος, ἐνδεδωμένος κοινοτάτου θνητοῦ τὸν ἐπενδύτην.

Εὐφρέστατος γάλλος συγγραφεὺς τῆς παρούσης ἐποχῆς, ὁ Κ. Victor Tissot αὐστηρῶς ἐλέγχει ἐκείνους, οἵτινες, κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῦ, θεβήλοῦσι καὶ ἐκποιεῖσιν (dépoélisent) τὴν μεγαλοφυΐαν, ἀπομνημονεύοντες τὰ πεζὰ αὐτῆς ἥθης καὶ τὰς ἔτι πεζωτέρας αὐτῆς ἑξεις, καὶ ἐξομοιοῦντες αὐτὴν πρὸς τοὺς κοινοτέρους τῶν ἀνθρώπων. Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ μὴ συμμερισθῶμεν παντάπασιν τὴν γνώμην τοῦ διακεκριμένου τούτου λογίου. Ὁ οἰκιακὸς, ὁ ἐσωτερικὸς, ὁ κρύφιος βίος ἐκείνων, οἵτινες καὶ μετὰ θάνατον ζῶσι, δύναται πολλάκις νὰ κληθῇ ἡ ἐναρμόνιος σκιά τῆς μεγάλης αὐτῶν εἰκόνης, τὸ δοκιμαστήριον τῆς μεγαλοφυΐας των, ὁ βόμβυξ, ἐν ᾧ ἐκρύβησαν ἄνθρωποι, καὶ ἐξ οὗ ἀπέπησαν Θεοί. Ποσάκις ἡ ἡρεμία τοῦ οἴκου, τὸ μειδιάμα τῶν ἐν αὐτῷ προσφιλῶν ὄντων ἐγέννησαν τὴν ἐμπνευσιν, ποσάκις ἐπὶ τοῦ ἄκμονος τῆς οἰκιακῆς ἀνάγκης ἐσφυρηλατήθη τὸ ἀριστοτέχνημα!

Πλὴν ἡ βαρύτιμος αὕτη βίβλος, ἣν ὁ κ. Περόσινος προσήνεγκεν εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὸν θαυμασμόν δύο ἐθνῶν, δὲν περιορίζεται εἰς τὴν μάλλον ἢ ἥττον ἐκτενῆ καὶ ἐνίοτε ἀκριτόμυθον ἀπαρίθμησιν τῶν μυχαιτέρων αἰσθημάτων, τῶν ἰδιαίτερων ἑξέων, τῶν ἐλαττωμάτων ἴσως τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἡμολογούμενων, ὅστις οὐδέποτε ἐφαντάζετο ὅτι ἡ ἀδυσώπητος λατρεία τῶν μεταγενεστέρων, μὴ ἀρχαυμένων εἰς ὅσα αὐτοῖς οἰκειοθελῶς ἐκλήροδότησεν, ἤθελε διαφιλονεικῆσαι εἰς τὴν πτωχὴν οἰκογένειάν του τὴν ἀναπαλλοτρίωτον κατοχὴν τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἐπιστολῶν. Οἱμοὶ! μετὰ τῶν μειονεκτημάτων τῶν θυμῶν, οὕτως εἰπεῖν, τῇ ὑπεροχῇ καὶ τῇ δόξῃ, μετὰ τῶν ἀτυχιῶν, δι' ὧν ἡ μεγαλοφυΐα ἐξίλει τὸ ἐγκλημα τῆς ἐμφανίσσεώς της, δὲν εἶναι ὀλίγον τὸ νὰ μὴ δύνῃται ν' ἀσπασθῇ ἐν μυστικῇ τῆς καρδίας ἐκχύ-

σει τὸ μέτωπον περιλημένου ὄντος, νὰ μὴ δύνηται νὰ κρύψῃ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ τὸ δάκρυ μεγάλης ἐκστάσεως ἢ μεγάλης ἀπογνώσεως, χωρὶς νὰ φρίξῃ ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι ὁ βέδηλος τῶν ἐπερχομένων δάκτυλος θὰ ζητήσῃ, εἰ δυνατόν, τὸν τύπον τοῦ φιλήματος ἐκείνου, θὰ ψλαφήσῃ τὸν κόλπον ἐκεῖνον νεκρὸν ἢ ζώντα!

Ἀλλὰ τίς δύναται ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ νὰ μὴ ἐπικροτήσῃ, νὰ μὴ μακαρίσῃ τὴν εὐσεβῆ τοῦ Ἰταλοῦ καθηγητοῦ πολυπραγμοσύνην, ἥτις καὶ τὸν τελευταῖον πλοῦτον τοῦ ποιητοῦ ἐξαντλήσασα— τὸν θησαυρὸν τῶν οἰκογενειακῶν αὐτοῦ φίλτρων— ἐγείρει διὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἀδαμάντων ἐκείνων νέον καὶ ἀριπρεπὲς μνημεῖον τῷ ὀνόματι αὐτοῦ; Καὶ ὄντως, πᾶν δικαίως ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ὁ Κ. Περσίνος ἀξιοῖ ὅτι ἐξ ὧσιν ἐπιστολῶν τοῦ Φωσκόλου ἀχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθησαν, αὗται εἰσὶν αἱ πασῶν σπουδαιόταται, καθὼς ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ τῶν ἱερωτέρων καὶ περιπαθεστέρων αἰσθημάτων ἀφηγοῦμεναι τὸν ἰδιωτικὸν αὐτοῦ βίον ἀπὸ τοῦ 1803 μέχρι τοῦ 1826, δλίγους δηλαδὴ μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του,—ἀπεικονίζουσαι πληρέστατα τὸν ἥθικόν αὐτοῦ χαρακτήρα, καταδεικνύουσαι τὰ φίλτρα, τοὺς πόθους, τοὺς ἀγῶνας τῆς μεγάλης καὶ πολλᾶκις παραγνωρισθείσης ἐκείνης καρδίας, φιμοῦσαι τέλος τὰ στόματα τῶν μοχθηρῶν ἐκείνων, οὓς ὁ ἀνεξιχνίαστος νόμος τῆς γενικῆς ἁρμονίας ἔταξε πάντοτε πλησίον τῆς μεγαλοφυΐας, ὡς τὴν σκιὰν πλησίον τῆς ἀκτίνος, ὡς τὸν σκώληκα πλησίον τοῦ ἀνθρώπου.

Πλὴν τίνι τρόπῳ δυνάμεθα ἡμεῖς ἐν τὸς τῶν στενῶν ὁρίων τῆς παρούσης διατριβῆς νὰ συμπιῶμεν δεόντως τὸν πνευματικὸν πλοῦτον τοῦ βιβλίου τούτου, νὰ ὑποδείξωμεν τὰς ἀφελεῖς καὶ ὅμως ὑψίστας καλλονὰς αὐτοῦ, νὰ ἐκτυλίξωμεν ἐνώπιον τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν τὸ ποικίλον, καὶ ὅμως πάντοτε ἐν τῇ ἐνερ-

μονίῳ ἐνότητι τοῦ αἰσθήματος ἐμὸν ρυθμὸν πανόραμα ἀρετῆς καὶ ἀγάπης; Οὐχ ἤττον ὁ δισταγμὸς δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ἡμᾶς· ὡς Ζακύνθιοι ὀφείλομεν ν' ἀναρτήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ νέου τούτου μνημείου πατρίου τιμῆς καὶ δόξης τὸ σμικρότατον τοῦτο ἀνάθημα τῆς ἡμετέρας λατρείας— ὡς συντάκτας συγγράμματος ἀπευθυνομένου εἰς τὴν καινολίαν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν νεολαίαν, καθήκον ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς νὰ παράσχωμεν, διὰ τῆς κατὰ τὸ ἐνὸν ἡμῖν ἀναλύσεως τῆς προκειμένης βίβλου, ἀξιοζήλον παράδειγμα εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ εἰς τὰς θυγατέρας ὑψηλῆς καὶ οἰκογενειακῆς ἀφοσιώσεως. Ἄς ἀναγνώσωσιν οὖτοι πᾶς ἐπιστολὰς ταύτας, καὶ ἄς ὁμολογήσωσιν ὅτι τὸ ἀγέρωχον τοῦ πνεύματος δὲν ἀποκλείει τὴν ὑποταγὴν τοῦ καθήκοντος, ὅτι ὁ πράγματι μέγας νοῦς γεννᾶται πάντοτε μετὰ τῆς μεγάλης καρδίας, ὅτι τὸ πτωχὸν ζακυνθιόπουλο, ὁ Νικόλης, ὁ γράφων πρὸς τὴν μητέρα του, δὲν εἶναι ἄλλος ἢ ὁ παγκόσμιος Οὐγὸς ὁ διαλεγόμενος πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

Ναί· ἄς ἀνοίξωσι τὸ βιβλίον, καὶ, ἂν δυνήθωσιν, ἄς μὴ κλαύσωσιν, ἀναγινώσκοντες ὅτι ὁ ποιητής, ὁ μακρόθεν τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ διατρέφων διὰ τῆς ἱερωτέρας τῶν συνδρομῶν, τοῦ ὕλικου καὶ πλειστάκις εὐτελοῦς τῆς μεγαλοφυΐας τιμήματός, ὁ οὐδεμίαν παραλείπων εὐκαιρίαν ὅπως εἰς τὰ προσφιλῆ ἐκείνα ὄντα φανῇ χρησιμώτερος, ὁ ἐξοστρακίζων ἐαυτὸν ἀδυσωπήτως ἀνὰ πᾶσαν ἐβδομάδα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῶν ὀνείρων του, ὅπως γράψῃ τὴν τακτικὴν εἰς Ἑνετίαν ἐπιστολήν, οὐδεμίαν ἄλλην ἀμοιβὴν ἐζητεῖτο τῆς ἀπεριορίστου στοργῆς του, τῶν ἀγαθηερῶν του, τῶν στιγμῶν, ὧν ἐστέρει τὸν κόσμον, ἢ τὴν εὐχὴν τῆς μητρός του, ὡς ἐφόδιον τοῦ πολυταράχου βίου του, ὡς προστάτιδα πτέρυγα ἐν τῇ καταιγίδι τῶν παθῶν του— Ἄς ἀναγνώσωσι, καὶ ἄς μάθωσιν ὅτι τὰ ὑστερόγραφα, ἅπερ ἡ μήτηρ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν παρὰ πόδας τῶν

ἐπιστολῶν τῆς ἀδελφῆς του ἐν τῇ ἀπλότῃ
 τι τῆς ζακυνθίας διαλέκτου, καλλυνόμενα,
 καὶ οὐχὶ ἀτρυφώμενα, ὑπὸ τῆς ἀρε-
 λουῆς αὐτῶν ἀνορθογραφίας, οὗτος
 ἔκοπτεν εὐσεβῶς ἐκ τοῦ περιέχοντος αὐ-
 τὰ φύλλον, καὶ ἔκρουπεν εἰς τὸν κόλ-
 πον του, ὡς τὸ ἱερώτερον τῶν πε-
 ριέπτων, ὡς τὸ τίμιον ξύλον τῆς ἀρε-
 τῆς καὶ τῆς ἀγάπης, τὸ δυνάμενον μᾶλ-
 λον τῆς ἰσχυροτέρας πνεοπλίας νὰ θω-
 ρακίσῃ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ ν' ἀν-
 τικρούσῃ οἰκονόμητον τῆς ὑγίης προη-
 βλήν. Ἄς ἀναγνώσῃσι ὅτι γὰρ τῶν
 περιληφένων αὐτῷ ὕτων ὁ εὐσεβὴς υἱ-
 ὅς, ὁ ἀπαρχάμιλλος ἀδελφὸς μεταδόλλει
 τὸν γαρκατήρα ἐκεῖνον, δι' ὃν ἔκαμ-
 ψεν ὁ πέλενος τῆς τυραννίας, τὴν φύσιν ἐ-
 κείνην, ἣν δὲν ἠλλοίωσεν οἱ κερκυνοὶ τῆς
 εἰμαρμένης. Ὁ θαυσιλὴς μεταμορφῶται εἰς
 φειδωλόν, ὁ ἀρηρημένος εἰς ἀκριβολόγον,
 ὁ κκτηρὴς καὶ θρηνώδης εἰς ἀστεῖον
 καὶ λάλλον. Ἦ ἰδεῖν, τὸ ὄνομα τῆς ἀ-
 ποῦτης μητρὸς ἡλεκτριῆς αὐτὸν, καὶ ἀ-
 ναπτεροὶ πρὸς πᾶσαν ἐνέργειαν, πρὸς
 πάντα ἄγωνα—τ' ὄνομα, δι' οὗ ἡ ἡμετέ-
 ρα ἀγάπη διακρίνει τὸ παμρίτατον
 ἐκεῖνο ὄν, οὗ τὸ μειδίμμη ἐστὶν ἡ πρώτη
 ἀκτίς ἡ ὑποδεχομένη ἡμᾶς εἰς τὸν κό-
 σμον, οὗ ἡ πνοὴ ἐστὶ τὸ πρῶτον ἄρωμα
 τὸ μυροβολοῦν τῇ κοιτίδι μας—τὸ
 ὄν ἐκεῖνο, ὅπερ πολλὰ πλῆσιζόμενον ἐν τῇ
 ἰγυὶ τῆς ἀγάπης του ἐκπροσωπεῖ ὁ λόκλη-
 ρον τῇ οἰκογένειαν, ποδηγετοῦν ἡμᾶς ὡς
 πατὴρ, βοηθοῦν ἡμᾶς ὡς ἀδελφὴ, ἀγα-
 πῶν ἡμᾶς ὡς σύζυγος, ὑπηρετοῦν ἡμᾶς
 ὡς θυγάτηρ—τὸ ὄν ἐκεῖνο, ὅπερ φυ-
 λᾷται καὶ ἐνσωματοῖ ἐν ἐκυτῷ τὰς
 ἄγνωτέρας ἀναμνήσεις μας,—τὸ ὄν ἐ-
 κείνο, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καὶ ἐν τῇ θ-
 δυνηροτέρᾳ ἡμῶν καταπτῶται δυνάμεθα
 ἀκόρη νὰ ἐρυθριάσωμεν, ἀκίμη νὰ κλυ-
 σωμεν—τὸ ὄν ἐκεῖνο, οὗ τ' ὄνομα, καὶ
 ἐν τῇ νεότητι καὶ ἐν τῷ γῆρατι, ἐκπέμ-
 πει ἡ ποιοῦσα καρδίαν μας, συζευγύ-
 ουστα αὐτὸ ἐμρῶτως μετ' ἐκεῖνο τοῦ Θε-
 οῦ—τὸ ὄν τέλος ἐκεῖνο, ἐκ τῶν ἀγκυ-
 λῶν τοῦ ὁποίου, ὡς ἐκ τοῦ ἀτραπέσου

ρου ὁρμητηρίου, ἐπιθυμοῦμεν θνήσκοντες
 ν' ἀπέλθωμεν εἰς τὸν δημιουργόν μας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ γυνὴ ἐκεῖνη, ἥτις γεν-
 νήσασα τὸν ποιητὴν ἀντημελήθη ὑπ' αὐ-
 τοῦ διὰ τῆς ἀθανασίας, φαίνεται ὄντως
 ἀνταξίαν τῆς εἰς αὐτὴν ἀπονεμομένης
 λατρείας. Εὐκόλως φανταζόμεθα τὴν ζα-
 κυνθίαν ἐκείνην τῆς παρελθούσης γενεᾶς
 οἰκοδόσποιναν, μίαν τῶν ἐν τῇ ἀπλό-
 τητι αὐτῶν ἀπαρχαμίλων ἐκείνων γυναι-
 κῶν, ἐν πάσῃ κοινωνικῇ τάξει καὶ νῦν ἔτι
 ἐνίοτε ἀπνευωμένων, αἵτινες ἀπαλειφρυσιν,
 οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀτομικὴν αὐτῶν ὑ-
 περβῆν ὅπως προσθέσῃσι ταύτην εἰς τὴν
 τῶν φιλητάτων των—ἡξυβούσαι μόναις
 ν' ἀναγινώσκουσιν, καὶ ὅμως διὰ τῆς ἀ-
 κταμαχρήτου λογικῆς τῆς καρδίας
 τὰ πάντα ἀσφαλῶς κρίνονται—ἀρα-
 νῶς καθήμεναι ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ μι-
 κροῦ δωματίου των, καὶ ὅμως ἐφ' ἀπάν-
 των τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ἐπιβάλλουσιν
 —εὐλαβεῖς καὶ πολλὰκις δεισιδαί-
 μονες, πλὴν καὶ αὐτὸ, τὸν Θεόν
 μετὰ τὴν οἰκογένειαν τάσσουσιν—δειλαὶ
 καὶ ἀμήχανοι ἀπέναντι τῆς ἐθιμοτυπίας,
 ἀπορηστικαὶ καὶ γενναῖαι ἀπέναντι τοῦ
 καθήκοντος—χαίρουσαι ἐπὶ παρουσίᾳ ἀ-
/>
 πάντων, κλαοῦσαι ἐν παρδύστῳ—γυ-
 ναῖκες εὐπειθεῖς ἐν τῷ συζυγικῷ βίῳ, ἄνδρες
 εὐτολμοὶ ἐν τῇ χηρείᾳ—ἀποσπῶσαι πολ-
 λάκις τὸν ἀθρην ὑὸν ἡ σύζυγον ἀπὸ τῶν ὁ-
 νύχων τοῦ θανάτου, καὶ ἀποθνήσκου-
 σιν μετὰ τὴν ἑξίν του.

Πλὴν οὐχὶ μόνον εἰς τὴν μητέρα ταύ-
 την, ἢ, ὡς ὁ ἴδιος λέγει, μετὰ θρησκευτικῆς
 λατρείας, ἀλλ' εἰς πᾶν ὅ,τι εἰς αὐτὴν ἀνή-
 κει, εἰς πᾶν ὅ,τι αὐτὴ ἀγαπᾷ, εἰς πᾶν ὅ,τι
 αὐτὴν περιστοιχίζει, ὁ εὐσεβὴς Οὖρος
 θαυμιλεύει τὴν ὑλικὴν συνδρομὴν του,
 τὰς πολυειδεῖς περιποιήσεις του. Ἐκκα-
 ττον μὴν ἀκαθῶς περικεῖται ἱερὸν πο-
 σὸν χρημάτων εἰς τὴν ἐν Ἑβραϊκῇ οἰκο-
 γένειαν, ὅταν δὲ ἡ συνήθης συνδρομὴ ἀπο-
 βάλῃ ἀνεπαρκῆς, ὅταν ἡ μεγαλοφυΐα δὲν
 δύναται πλέον νὰ τῷ παράσχῃ τὰ πρὸς
 διατροφήν των περιληφένων ἐκείνων ὄν-
 των μέτα, ἀναξίαναι τὰς ἐπὶ τοῦ στή-

θους του οὐλῆς, καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν τραυμάτων του μᾶλλον ἢ διὰ παντός παρασῆμου ὠραϊζόμενος, ἐξαιτεῖται ὡς στρατιώτης τὸν ὀβολόν, ὃν ἡ κοινὴ ἀρνέεται εἰς τὸν ποιητὴν. Ἡ Εὐρώπη περὶ αὐτὸν συνταράσσεται, δι' ἠρόνοι πίπτουσιν— ἡ εἰμαρμένη κρυθεῖσα ἐν τῇ φάραγγι τοῦ Βατερλώ δάκνει τὴν πτέρναν τὴν πατήσασαν τὸν μεσαιῶνα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκῆσε βασιλέων— καὶ ὅμως ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνατροπῶν, τῶν ἀναστατώσεων, ἐν τῇ συγκρούσει δύο αἰώνων, ἡ καρδία τοῦ ὑπὸ τῶν ἀνατροπῶν τούτων τοσοῦτον βλαπτομένου υἱοῦ δὲν παύει πάλλουντα ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν συγγενῶν του, ἀνωτέρα τῶν αἰώνων, τοῦ κόσμου, τῆς εἰμαρμένης. Ἡ ἀδελφὴ Ρουβίνα συζευχθεῖσα ἀνδρὰ ἐνάρετον, ἀλλὰ πτωχόν, καὶ ὑπὸ τῆς ἐνδείας ταλαιπωρουμένη, ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του—καὶ ὁ ἀτίθαστος καὶ ἀγέρωχος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, the ancient man, ὡς ὁ Βύρων τὸν ἀπεκάλεσεν,—ὁ ἀτενίσας καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον τοῦ Μακρέγγου καὶ μὴ θαυμάηταις ὑπ' αὐτοῦ—ὁ μὴ ἀρεσθεῖς καὶ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ συνκισθῆσει τοῦ μεγάλειου του, καὶ ὅμως εὐλογῶν τὰ ῥάκη τῆς εὐγενοῦς ἐνδείας του—ὁ μὴ νοήσας ὅτι ἡ κεφαλὴ δύναται ποτὲ νὰ κύβη ἢ ὑπὸ τὸν κεραυνὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μάχικον τοῦ δημίου—ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος προσέρχεται ἐνώπιον αὐστριακοῦ ὑπουργοῦ, ὅπως ὑπ' αὐτοῦ διοριθῇ εἰς δημοσίην τινα θέσιν ὁ ἄπορος γυναικάδελφός του. Αἱ εὐφροσύνη καὶ Μεδιολάνων γυναῖκες συνομνύουσι κατὰ τῆς ἡσυχίας του καὶ ταράττουσι τὴν εἰρήνην τοῦ μονήρου δωματίου του, ἀλλ' ἡ ἐνθύμησις τῆς ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου ἐξαρτωμένης οἰκογενείας ἀδριζέει αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ δεινοτάτου τῶν κινδύνων. Μάτην ὁ Ἔρως, θέλων νὰ ἐκδικηθῇ τὴν ἀντάρτιδα ἐκείνην καρδίαν, ἀποτυποῖ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς μὲν τοὺς χαρακτῆρας τῶν ὑπ' ἐκείνου ἐξυμνηθειῶν Χαρίτων—μάτην ἐπὶ τοῦ πώ-

γωνος τῆς δὲ χαράττει τὸν λακκίσκον τῆς Θηρεσίας ἐκείνης του Ὀρτης, ἡ τις μίαν μόνην ἔσχεν ἀντεράστριαν—τὴν πατρίδα. Ἐναντι ἐκάστου τῶν ἐπαγωγῶν τούτων φασμάτων ὁ φιλόσοφος Οὐγος ἀντιτάσσει τὸν ἀδελφόν, ὃν καὶ ἀνδρωθέντα ἔτι διατρέφει—ὅταν δὲ ταῦτα συνωθούμενα περὶ αὐτὸν νομίζωσιν ὅτι τέλος τὴν δυσχερῆ νίκην κατήγαγον, προσφέρει τὸν ἰσχυρότερον τῶν ἐξορκισμῶν, τ' ὄνομα τῆς μητρὸς, ἡ τρέχων εἰς Ἐνετίαν κρύπτει ὡς τὸ παιδίον τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν γεννήσαντα αὐτὸν κόλπον, ὅπως τὰ ἱσάγγελα ἐκεῖνα φάσματα ἐντελῶς φυγαδεύτῃ.

Τοιοῦτος ἀναφρίνεται ὁ μέγας ἡμῶν συμπολίτης ἐν ταῖς πολυτίμοις ταύταις ἐπιστολαῖς συνταχθεῖσαις ἐν τῇ ἀβιάστῳ ἀπλότητι τῆς οἰκογενειακῆς ἀλληλογραφίας, διαφευδὼν διὰ τῶν ἰδίων λόγων του τὰς κατ' αὐτοῦ ἐκτοξευθείσας συκοφαντίας, διαφωτίζων διὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀρελῶς ἱστορουμένων γεγονότων πᾶν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἄγνωστον ἢ ἀμφισβητούμενον. Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ταύταις ὁ ὑπὸ πολλῶν θεωρηθεὶς ἱερόσυλος καὶ ἄθεος ἀποδεικνύεται ὁ εὐτερέστερος τῶν ἀνθρώπων—ἐν ταύταις ὁ ὑπὸ πλείστων κατηγορηθεὶς ἄστρατος καὶ ἄλλοπρόσαλλος ὀρθοῦται ἐν πάσῃ τῇ ἀκαμψίᾳ τοῦ ἀδιασείτου αὐτοῦ φρονήματος—ἐν ταύταις ὁ καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀδελφῆς ἐπιπληττόμενος ὡς ἀσωτεύων καὶ σπαταλῶν ἐν Λονδίῳ ἀποκαλύπτει τὴν ἀδάμαστον ἐκείνην ὑψηλοφροσύνην, ἥτις τῷ ἐπέταξε τὴν ἀγέρωχον ὑπόκρισιν τῆς εὐπορίας μᾶλλον ἢ τὴν ἐξευτελιστικὴν τῆς ἐνδείας ὁμολογίαν—τὴν ὑψηλοφροσύνην ἐκείνην, δι' ἥς ὡς διὰ προσώπειον ἐφενάκισε τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν θέλουσαν νὰ ψηλαφήσῃ τὰ τραύματά του, καὶ ἢ κατέλειπεν εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ δωματίου του ὅπως ποτίσῃ διὰ τῶν δακρύων του τὸν ἄρτον ἐκεῖνον, δι' ἡ ἀνθρωπότης, ἀπειποιήθη πολλάκις εἰς τὸν ποιητὴν, ἡ τῷ ἔριψεν περιφρονητικῶς ἐν τῇ στιγμῇ

τῆς ἐσχάτης πείνης του ὅπως τὸν πνίξῃ.

Ἐνταῦθα περιουῖται καὶ τὸ ἡμέτερον ἔργον, καθότι ὁλοκλήρους σελίδας θὰ ἐπληροῦμεν ἐὰν ἡθέλωμεν νὰ ἐναποταμιεύσωμεν ἅπαντα τὰ συγκινητικὰ καθέκαστα, τὰς περιπαθεῖς καὶ κητυκτικὰς ἐκφράσεις, τὰ ὑγιᾶ ἡθικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἀξιώματα, δι' ὧν ποικίλλεται ἡ ὑπὸ τοῦ Κ. Περσίνου ἐκδοθεῖσα εἰδύλος. Τὸν σκοπὸν, ὃν προσθέμεθα, νομίζομεν ὅτι ἐξεπληρώσαμεν, καθόσον, φυσικῶ τῷ λόγῳ, τὸ ἐπέτρεπον αἱ ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις· εὐτυχεῖς δὲ θέλομεν λογισθῇ ἐὰν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀναγινωσκόντων ἡμᾶς νέων δυναθῶμεν νὰ ἐνισχύσωμεν τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν ἐνεφορεῖτο εἰς τῶν ἐξοχωτέρων συμπολιτῶν μας, εἰς τῶν περιφανεστέρων ἀνδρῶν τοῦ αἰώνος μας. Τὸ νέον τοῦτο τοῦ Φωσκόλου ἐπιστολάριον εἶναι νέκ καὶ τρανὴ ἀπόδειξις ὅτι ἡ μεγαλοφυΐα οὐδὲν ἀποβάλλει, ἀλλὰ μάλιστα ἐτι μᾶλλον διαπρέπει καὶ λαμπρύνεται, κλίνουσα τὸ γόνυ ἀπέναντι τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀνομολογοῦσα τὴν ταύτης ὑπεροχὴν. Εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν οἱ ἄνθρωποι ἐνίοτε προσφέρουσι τὴν δόξαν, ἀλλ'· εἰς τὴν ἀρετὴν ὁ Θεὸς προσφέρει πάντοτε τὴν κατοικίαν του!

ΜΕΜΝΩΝ ΜΑΡΤΥΩΚΗΣ.

Σ. Ζ. Α. Λαθόντες ἄφορμὴν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου καὶ πιστοὶ πάντοτε εἰς τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἡμετέρου περικοῦ, ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ κομίσωμεν τὸ ἀνὰ χεῖρας φυλλάδιον δι' ἀκριβοῦς πίνακος τῶν ἐνταῦθα συγγενῶν τοῦ Φωσκόλου φιλοπονηθέντος ὑπὸ τοῦ ἀξιοτάτου ἡμῶν συσδελφου κ Κ. Μεττάλα.

ΜΑΪΟΣ

Αἱ νεάνιδες ἐκείναι, αἵτινες ἀποδέχονται πολυδάπανα δῶρα παρὰ τῶν ἐραστῶν αὐτῶν, διαπράττουσι *αιμωνίαν* ἐν τῷ ἔρωτι.

Παυγαλία.

Ἵπάρχουσι τινες, οἱ ὅποιοι περιπαίνοσι καὶ κολακεύουσι τοὺς κακολόγους, ὡς ἄγριοι πινὲς λαοὶ ἀποθεοῦσι τοὺς ὄφεις, τοὺς ὁποίους φοροῦνται.

Γαρόφαλον.

Οἱ ἀμαθεῖς φαίνονται πάντοτε ὑπερόπται καὶ ἐπληρμένοι, ὡς οἱ τυρλοὶ κρατοῦσι πάντοτε ὑψωμένην τὴν κεφαλὴν.

Λαμπλία.

Ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν κακίαν μεταβιβάζουσα ἐμοιάζει πρὸς τὴν σταγόνα ἐκείνην τῆς δρόσου, ἥτις ἐπὶ μὲν τοῦ ἀνθους στίλβει ὡς μαργαρίτης, ἐξ αὐτοῦ δὲ πεσοῦσα, μεταβάλλεται εἰς βόρβορον.

Λείριον.

Ἵπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ὁπῶς μὴ ἀντιλέγωσι πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀντιλέγουσι πάντοτε πρὸς ἑαυτούς.

Λευκάκανθα.

Ὁ ἀποτυχὼν ποιητὴς συνήθως μεταμορφοῦται εἰς ὄζυν κριτικόν, ὡς ὁ ἀσθενὴς καὶ ἀνούσιος οἶνος μεταβάλλεται εἰς ἀξιόλογον ὄζος.

Λευκάνθεμον.

Αἱ γυναῖκες εἰσὶν ἰσχυρογνώμονες εἰς τὰς ἀποφάσεις των, διότι ἐρῶνται, οὕτως εἰπεῖν, τῆς θελήσεώς των.

Τριατάφυλλον.

Ἐὰν ὁ Διάβολος—ὅστις ἄλλως τε δὲν ἔχει τὴν ἀνάγκην—ἐπρόκειτο νὰ μετέλθῃ ἐπάγγελμά τι, εἶμι βέβαιος ὅτι θὰ ἐγίνετο τυπογράφος.